

УДК 159.922.8

DOI 10.32755/sjeducation.2023.01.040

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СХИЛЬНОСТІ ДО РИЗИКУ ТА МОТИВАЦІЙНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вдовіченко Оксана Володимирівна,

доктор психологічних наук, професор, декан соціально-гуманітарного факультету, професор кафедри теорії та методики практичної психології,

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

*(65020, Україна, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26,
e-mail: werta_2i@ukr.net)*

ORCID: 0000-0002-3553-1106

Блага Ольга Богданівна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін,

*Івано-Франківський навчально-науковий юридичний інститут Національного університету «Одеська юридична академія»
(76018, Україна, м. Івано-Франківськ, вул. Максимовича, 13,
e-mail: olablaga168@gmail.com)*

ORCID: 0000-0002-4924-8491

Педченко Олександра Віталіївна,

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, глибинної корекції та реабілітації,

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
(18031, Україна, м. Черкаси, вул. Хрещатик, 31,
e-mail: pedcenkooleksandravitaliivna@gmail.com)*

ORCID: 0000-0003-4725-940X

У статті представлено результати дослідження схильності до ризику здобувачів вищої освіти та особливостей її взаємозв'язку з мотиваційною структурою особистості. Схильність до ризику розглядається як прагнення особистості до небезпечних дій, яке супроводжується гострими емоційними переживаннями.

Отримані в емпіричному дослідженні результати свідчать про те, що у здобувачів вищої освіти середній рівень схильності (готовності) до ризику, серед компонентів якої найбільш розвиненим є контрольно-регулятивний компонент, найменш розвиненим – конативний. У мотиваційній структурі особистості переважає загальножиттєвська спрямованість. Кореляційний аналіз виявив наявність як прямого, так і зворотного зв'язку між схильністю

до ризику та компонентами мотиваційної структури особистості здобувачів вищої освіти. Схильність до ризику має зворотний взаємозв'язок з життєзабезпеченням, комфортом, прямий – із загальною та творчою активністю. Тобто, якщо людина прагне підтримувати комфортне життя, яке забезпечує її всім необхідним, вона не буде демонструвати ризиковану поведінку. Творча й загальносоціальна активність, навпаки, сприяють розвитку ризикової поведінки, підвищують рівень схильності до ризику.

Теоретичний аналіз та емпіричне дослідження проблеми взаємозв'язку схильності до ризику та мотиваційних особливостей у здобувачів вищої освіти показали, що у досліджуваних виявлено середній рівень схильності до ризику, переважання загальножиттєвської мотиваційної спрямованості. Кореляційний аналіз дозволяє стверджувати, що схильність до ризику підвищують мотиви, пов'язані зі спілкуванням, загальною та творчою активністю, прагнення бути корисним для суспільства.

Ключові слова: схильність до ризику, мотиваційна структура особистості, здобувач вищої освіти.

THE INTERRELATION OF RISK DISPOSITION AND MOTIVATION CHARACTERISTICS IN HIGHER EDUCATION OBTAINERS

Vdovichenko Oksana, Doctor in Psychology, Professor, Dean of the Faculty of Social and Humanities, Professor of the Department of Theory and Methods of Practical Psychology,
State institution "Southern Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky"
(26 Staroportofrankivska Street, Odesa, 65000, Ukraine,
e-mail: werta_2i@ukr.net)

ORCID: 0000-0002-3553-1106

Blaha Olha, PhD in Pedagogy,
Associate Professor of the Department of General Law and Humanities,
Ivano-Frankivsk Educational and Scientific Law Institute of
Odesa Law Academy National University
(13 Maksymovycha Street, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine,
e-mail: olablaga168@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-4924-8491

Pedchenko Oleksandra,
PhD in Psychology, Associate Professor of the Department of Psychology, Deep Correction and Rehabilitation,
Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi
(31 Khreshchatyk Street, Cherkasy, 18031, Ukraine,
e-mail: pedcenkooleksandravitaliivna@gmail.com)

ORCID: 0000-0003-4725-940X

The article presents the results of a study on the level of students' risk propensity of higher education and the peculiarities of its relationship with the motivational structure of the individual. Propensity to risk is considered as an individual's desire for dangerous actions, which is accompanied by acute emotional experiences.

The results obtained in the empirical study indicate that higher education obtainers have an average level of susceptibility (readiness) to risk, among the components of which the control-regulatory component is the most developed, and the conative component is the least developed. The motivational structure of the individual is dominated by a general life orientation. Correlational analysis revealed the existence of both a direct and an inverse relationship between the propensity to risk and the components of the motivational structure of the personality of higher education obtainers. Propensity to risk has an inverse relationship with life support, comfort, and a direct relationship with general and creative activity. That is, if a person seeks to maintain a comfortable life that provides him with everything he needs, he will not demonstrate risky behavior. Creative and general social activity, on the contrary, contribute to the development of risky behavior, increase the level of risk-taking.

Theoretical analysis and empirical study of the problem of the relationship between risk-taking and motivational features of higher education obtainers showed that the subjects showed an average level of risk-taking and a predominance of general life motivational orientation. Correlational analysis allows us to state that the tendency to take risks is increased by motives related to communication, general and creative activity, and the desire to be useful to society.

Key words: propensity to risk, motivational structure of the individual, obtainer of higher education.

Постановка проблеми. Схильність до ризику виявляє прагнення особистості до небезпечних дій, отримання при цьому гострих емоційних переживань. Зазвичай це пов'язано з такими особистісними особливостями, як імпульсивність, екстравертованість, емоційна лабільність, тривожність, екстернальний локус контролю, низька саморегуляція тощо. Проявляється у специфічних пізнавальних стратегіях, способах виходу із ситуацій невідзначеності [3].

Професійна діяльність і навчання є важливими складовими життя людини, засобами її формування й розвитку. У сучасному світі розширюється перелік професій, пов'язаних з надмірним інтелектуальним і психоемоційним навантаженням, які висувають перед фахівцем складні вимоги щодо рівня підготовленості та здатності впоратися із завданнями. Тривалі навантаження без достатніх умов для повного відновлення сил, соціальна, комуні-

кативна депривація найбільш несприятливо впливають на суб'єкта, іноді повністю дезорганізують його активність. Тому для науковців особливого значення набувають питання збереження фізичної та психологічної надійності фахівців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Виокремлення не виділених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття. Значний внесок у дослідження проблеми психологічної схильності до ризику внесли У. Бек, В. Ковело, С. Богомолова, О. Вдовіченко, Ю. Дем'янчук, А. Голуб, Б. Моторін, О. Назарова, А. Петімко, О. Саннікова, С. Бикова, С. Яковенко та ін. Схильність, готовність особистості до ризику залежить насамперед від бажання людини вдаватися або не вдаватися до дій у ситуації ризику, тобто від особливостей її мотивації.

Саннікова О. вважає, що потрібно розрізняти готовність особистості до ризикованої дії та ризикованої діяльності. Готовність до ризикованої дії є тим початком активності людини, коли відбувається мобілізація всіх систем організму, налаштування на поведінку в небезпечній ситуації. Це поняття близьке до поняття «схильність до ризику», адже вона ще не передбачає безпосередньої активної діяльності. Своєю чергою ризикована діяльність потребує не лише активізації ресурсів, а й наявності певних особистісних якостей: високої самооцінки, спеціальних знань, умінь, навичок, цінностей, здібностей тощо [6; 7].

На активізацію ризикованої поведінки людини впливає багато чинників: співвідношення можливостей виграшу або програшу, рівень небезпечності ситуації, необхідність цієї поведінки в певній ситуації, оточення, відповідальність та ін. [2].

Ризик виконує важливі функції в житті особистості: захисну, яка спрямовує людину на пошук захисних засобів, активностей тощо під час перебування в ситуації небезпеки; аналітичну, завдяки якій людина здійснює вибір між різними варіантами перебігу подій у майбутньому; інноваційну, яка спрямовує особистість на пошук нових рішень проблеми; регулятивну, що сприяє прийняттю рішення ризикувати, навіть якщо прогноз є несприятливим, або не ризикувати [4].

Тобто йдеться про ризик у тих випадках, коли людині потрібно обирати між двома можливостями, одна з яких менш задовільна, але гарантовано не призведе до поразки, а інша має велику ймовірність програшу, однак відкриває нові можливості, погляди, долає стереотипи, установки, сприяє психологічному зростанню.

Незважаючи на збільшення в сучасній психологічній науці кількості досліджень, присвячених різним аспектам та проявам схильності до ризику в життєдіяльності людей, необхідно відзначити певну недостатність робіт, у яких вивчається специфіка функціонування цього феномену в юнацькому віці та чинників, які детермінують його формування.

Формулювання цілей статті. Мета: висвітлити результати дослідження особливостей взаємозв'язку схильності до ризику та мотиваційної структури у здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Дослідники виділяють п'ять типів ризику, до якого можуть бути схильні молоді люди. Перший тип ризику пов'язаний з негативними суспільними процесами, коли суспільство не створює умов для фізичного розвитку, охорони здоров'я, безпеки життя, унаслідок чого виникає загроза для людей. Другий тип – обумовлений невизначеністю можливостей для вибору молоддю свого життєвого шляху. Третій тип ризику пов'язаний з наявністю можливостей самореалізації особистості, яка потребує активної суспільної підтримки. Четвертий тип характеризується ціннісно-нормативною невизначеністю, це пов'язано з втратою значущості традиційних суспільних цінностей, руйнуванням системи інституціональних норм. П'ятий тип ризику пов'язаний з невизначеністю процесів ідентифікації, які обумовлені мобільністю, інтеграцією молоді у світові соціальні структури [1; 4].

Схильність до ризику є індивідуальним параметром особистості. Тому за цим критерієм людей можна розподілити на три типи: схильні до ризику особистості, які в будь-якому випадку, навіть за умови несприятливого прогнозу, нададуть перевагу ризикованій поведінці. Вони отримують задоволення, гострі відчуття через ризиковані дії; особистості, не схильні до ризику

за жодних обставин; нейтральні до ризику особистості, які надають перевагу нейтральній позиції між можливістю ризикнути й отримати бажане або не ризикнути й не отримати [5].

У численних дослідженнях встановлено, що люди, які мають високу схильність до ризику, частіше проявляють ініціативу, впевнені в собі, рішучі. Ті ж, у кого рівень схильності до ризику низький, обережні, уникають невиправданих дій, мають низький рівень домагань; вони можуть ризикнути, якщо для цього будуть дуже вагомі причини.

Нині велика кількість фахівців виконує діяльність у небезпечних, екстремальних умовах, які супроводжуються наявністю стресогенних чинників, з достатньо високою вірогідністю загинути або отримати каліцтва. Здатність зберегти здоров'я і працездатність залежить від фізичної та психологічної підготовленості людей.

Оволодіння будь-якою професійною діяльністю сприяє тому, що людина згодом виробляє власний індивідуальний стиль діяльності, в неї формується психологічна система діяльності на основі особливих якостей фахівця в процесі їх реорганізації, переструктурування, що детерміновано мотивами, цілями та умовами праці. Потреби людини, її інтереси, світогляд, переконання й установки, життєвий досвід, особливості психічних функцій, фізіологічних процесів, властивостей особистості сприяють формуванню психологічної системи діяльності, в основі якої лежить мотиваційна складова.

Здобувачі вищої освіти зазвичай належать до осіб юнацького віку. Цей вік багатьма науковцями визначається як складний та важливий період життя особистості, бо вийти з нього повинна доросла, зріла, відповідальна особа, яка може самостійно визначати своє місце у світі, обирати діяльність, спосіб життя, коло спілкування, захоплення тощо. Якщо в цей період людина не зможе розвинути здатність до саморегуляції, рефлексії, прийняття самостійних рішень, ставлення до ризику, у подальшому їй буде важко самостійно розв'язувати проблеми дорослого життя.

У дослідженні брали участь здобувачі вищої освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені

К. Д. Ушинського», Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» та Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького 2–3 курсів, кількістю 72 особи.

Відповідно до мети й завдань дослідження використано такі психодіагностичні методики: для дослідження схильності до ризику – опитувальники «Схильність до ризику» А. Г. Шмельова та «Якісні показники схильності до ризику» О. П. Саннікової, С. В. Бикова; для дослідження мотиваційної структури особистості – опитувальник «Діагностика мотиваційної структури особистості» В. Е. Мільмана; для статистичного аналізу результатів – критерій r -Пірсона.

Результати дослідження схильності до ризику здобувачів вищої освіти представлено в таблицях 1, 2.

Таблиця 1 – Показники схильності до ризику здобувачів вищої освіти (в балах)

Шкала	$X_{cp} \pm \sigma$
Схильність до ризику	22,7 \pm 3,19

Отримані результати свідчать про те, що респонденти мають середній рівень схильності (готовності) до ризику, що зазвичай виявляється у швидкості прийняття рішення, умінні чітко координувати власну активність з метою досягнення бажаного результату. Середній рівень схильності до ризику свідчить про обачливість, прагнення проаналізувати ситуацію та власні ресурси перед прийняттям рішення та втіленням його в дію. Досліджувані здобувачі освіти здатні адекватно реагувати на події, не схильні до імпульсивних вчинків, спонтанних рішень, можуть контролювати власні емоції та поведінкові прояви.

Таблиця 2 – Якісні показники схильності до ризику у здобувачів вищої освіти (в балах)

Шкали	$X_{cp} \pm \sigma$
Емоційний компонент ризику	5,2 \pm 1,47
Когнітивний компонент ризику	4,6 \pm 1,22
Конативний компонент ризику	3,5 \pm 1,18
Контрольно-регулятивний компонент ризику	5,8 \pm 1,34
Композитна оцінка	4,4 \pm 1,15

У здобувачів освіти дослідженої групи найбільш розвиненим є контрольнo-регулятивний компонент ризику, найменш – конативний компонент. Загальний бал вказує на середній з тенденцією до низького рівень схильності до ризику у респондентів. Рівень розвитку емоційного компонента – середній з тенденцією до високого (5,2±1,47 балів), що свідчить про зв'язок між ризиковими діями, поведінкою та силою емоційних переживань, які вони викликають. Це можуть бути як позитивні емоції (захоплення, піднесення), так і негативні (страх). Слід зазначити, що тема ризику хвилює здобувачів освіти, не залишає їх байдужими. Показники когнітивного компонента ризику знаходяться на середньому рівні (4,6±1,22 балів), що свідчить про думки, міркування, фантазії про ризик, які час від часу з'являються у досліджуваних, але великого значення для них не мають. Показники конативного компонента знаходяться на середньому з тенденцією до низького рівня (3,5±1,18 балів), що вказує на слабку вираженість зовнішніх проявів ризикової поведінки у висловлюваннях, діях, емоційній експресії. Рівень розвитку контрольнo-регулятивного компонента ризику знаходиться на середньому з тенденцією до підвищення рівні (5,8±1,34 балів), що свідчить про розвинуті самоконтроль і саморегуляцію у досліджуваних, тобто перед тим як ризикнути, здобувачі розмірковують та оцінюють прогностичні переваги й недоліки ризикованої поведінки. Таким чином, констатуємо, що загальна схильність до ризику здобувачів вищої освіти знаходиться на середньому рівні, що свідчить про адекватне ставлення до необхідних ризиків, обережність, обачливість, свідоме сприйняття небезпеки, відсутність потреби у невиправданому ризику.

За даними сучасних досліджень готовність до ризику безпосередньо залежить від рівня мотивації до уникнення невдач та інших мотиваційних складових [2]. Суттєву увагу в сучасних дослідженнях юнацького віку приділено вивченню мотиваційної сфери, бо формування оптимальної мотивації юнаків є чинником їх успішності в майбутньому. В юнацькому віці активно формуються змістовні мотиви, кожен з яких має унікальний особистісний сенс. Найбільш актуальними змістовними мотива-

ми є мотиви міжособистісної глибокої взаємодії, професійні, суспільні та навчальні.

Результати дослідження мотиваційної структури особистості представлені в таблиці 3.

Таблиця 3 – Показники мотиваційної структури здобувачів вищої освіти (у балах)

Шкали	Хр±σ
Життєзабезпечення	14,7±3,3
Комфорт	12,6±2,7
Соціальний статус	14,6±2,8
Спілкування	8,6±2,3
Загальна активність	8,4±2,2
Творча активність	14,1±2,5
Соціальна корисність	11,7±2,6

Дослідження показало, що у респондентів переважає загальножиттєвська мотиваційна спрямованість. Вони мають регресивний мотиваційний профіль, який характеризується перевищенням загального рівня мотивів підтримки над розвиваючими мотивами (у нашому випадку 7,7 бали).

Далі був проведений кореляційний аналіз, результати якого висвітлені в таблиці 4.

Таблиця 4 – Показники взаємозв'язку схильності до ризику, якісних показників схильності до ризику та мотиваційних компонентів у здобувачів вищої освіти (r_s)

Ризик Мотив.	Сх. до ризику	Ем. компон.	Когніт. компон.	Конативн. компон.	Контр.-регулят.
Ж	-,257*				,286*
К	-,321*	-,268*			
С					,325*
Сп		,354*	,264*		
Д	,367*			,335*	
ДР	,424**	,286*	,341*		-,361*
ОД			,282*		

Примітка: Ж – життєзабезпечення, К – комфорт, С – соціальний статус, Сп – спілкування, Д – загальна активність, ДР – творча активність, ОД – соціальна корисність. * $p \leq 0,05$, ** $p \leq 0,01$.

Кореляційний аналіз виявив наявність як прямого, так і зворотного зв'язку між схильністю до ризику та компонентами мотиваційної структури особистості здобувачів вищої освіти. Схильність до ризику має зворотний взаємозв'язок з життєзабезпеченням ($p \leq 0,05$

рівень значущості), комфортом ($p \leq 0,05$), прямий – із загальною активністю ($p \leq 0,05$) і творчою активністю ($p \leq 0,01$). Тобто, якщо людина прагне підтримувати комфортне життя, яке забезпечує її всім необхідним, вона не буде прагнути ризику. Творча й загальносоціальна активність, навпаки, сприяють розвитку ризикової поведінки, підвищують рівень схильності до ризику.

Емоційний компонент ризику має зворотний взаємозв'язок із комфортом ($p \leq 0,05$), прямий – зі спілкуванням ($p \leq 0,05$) і творчою активністю ($p \leq 0,05$). Тобто людина, яка прагне комфортного життя, уникає емоційної напруги, збудження, що виникають у ситуаціях ризику. Людина, що прагне спілкування з іншими, відчуває піднесення, коли ризикує. До речі, будь-які стосунки мають певний компонент ризикової поведінки, бо вони непередбачувані, існує високий рівень невизначеності. Для того, щоб будувати взаємини, потрібно ризикувати. Те саме стосується творчості. Будь-яка творча діяльність є невизначеною, без гарантованого позитивного результату, але вона викликає гострі емоційні переживання.

Когнітивний компонент ризику має позитивний взаємозв'язок зі спілкуванням ($p \leq 0,05$), творчою активністю ($p \leq 0,05$) та соціальною корисністю ($p \leq 0,05$). Усі ці складові мотиваційної сфери мають низьку прогнозованість і високу невизначеність, саме тому викликають роздуми, міркування щодо їх безпечності/небезпечності.

Конативний компонент ризику має пряму взаємозалежність із загальною активністю здобувачів вищої освіти ($p \leq 0,05$). Активна людина зазвичай демонструє ризиковану поведінку, оскільки не будь-яка активність є безпечною, час від часу доводиться стикатися з певними загрозами соціального, психологічного, фізичного характеру.

Контрольно-регулятивний компонент ризику має прямий кореляційний зв'язок із життєзабезпеченням ($p \leq 0,05$) та соціальним статусом ($p \leq 0,05$), зворотний – із творчою активністю ($p \leq 0,05$). Здатність людини оцінювати, контролювати й регулювати власні думки, почуття, емоції, поведінку знижують схильність до ризику, забезпечують прогнозоване, організоване життя, суб'єктивно оптимальний соціальний статус. Творча активність,

діяльність не підлягає саморегуляції, бо вона є стихією за своєю суттю, безмежною та вільною, тому підвищує схильність до ризику.

Висновки. Таким чином, теоретичний аналіз та емпіричне дослідження проблеми взаємозв'язку схильності до ризику та мотиваційних особливостей у здобувачів вищої освіти показали, що у досліджуваних виявлено середній рівень схильності до ризику, переважання загальножиттєвської мотиваційної спрямованості. Кореляційний аналіз дозволяє стверджувати, що схильність до ризику підвищують мотиви, пов'язані зі спілкуванням, загальною та творчою активністю, прагнення бути корисним для суспільства.

Список використаних джерел

1. Вдовіченко О. Порівняння схильності до ризику в підлітковому та юнацькому віці. *Психологія: реальність і перспективи*. Збірник наукових праць РДГУ. 2021. Вип. 16. С. 47–55.
2. Вдовіченко О. В. Ризик особистості як фактор мотивації досягнення та губристичної мотивації на кризових етапах онтогенезу. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди*. Психологія. 2017. Вип. 56. С. 41–51.
3. Дем'янчук Ю., Голуб А. Схильність до ризикованої поведінки у юнацькому віці. *Психологічні дослідження : наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету*. 2022. Випуск 15. Житомир : Видавництво ЖДУ імені Івана Франка. С. 8–11.
4. Казанжи М., Вдовіченко О. Схильність до ризику студентів у співвіднесенні з їх психологічною ресурсністю. *Вісник Львівського університету*. Серія: Психологічні науки. 2021. Випуск 8. С. 66–74.
5. Колчигіна А. В., Зайцева О. О. Специфіка та взаємозв'язок мотиваційно-регулятивної сфери студентів. *Особистість, суспільство, закон : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (25 квіт. 2019 р., м. Харків, Україна)*. Харків, 2019. С. 69–71.
6. Саннікова О. П., Бикова С. В. Психологічна діагностика стійкої схильності до ризику: апробація оригінальної методики. *Проблеми гуманітарних наук. Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені І. Франка*. Психологія. 2008. № 19. С. 4–15.
7. Саннікова О., Санніков О. Авантюризм і ризик у структурі прийняття рішень. *Наука і освіта*. 2018. № 9 10. С. 111–119.

References

1. Vdovichenko, O. (2021), Comparison of the propensity to risk in teenagers and young adults, *Psychology: reality and prospects*: collection of scientific works of RDSU, Issue 16, pp. 47–55.
2. Vdovichenko, O. V. (2017), Personality risk as a factor of achievement motivation and hubristic motivation at crisis stages of ontogenesis, *Bulletin of Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda. Ser. Psychology*, Issue 56, pp. 41–51.
3. Demianchuk, Yu. and Holub, A. (2022), Propensity for risky behavior in youth, *Psychological research*: scientific works of teachers and students of the social and psychological faculty, Issue 15, pp. 8–11.
4. Kazanzhi, M. and Vdovichenko, O. (2021), Propensity to take risks of students in correlation with their psychological resourcefulness, *Bulletin of Lviv University. Series: Psychological sciences*, Issue 8, pp. 66–74.
5. Kolchihina, A. V. and Zaitseva, O. O. (2019), Specificity and interrelationship of the motivational-regulatory sphere of students, *Personality, society, law*: materials of the international scientific and practice conference dedicated in memory of Prof. S. P. Bocharova (April 25, 2019, Kharkiv, Ukraine), Kharkiv, pp. 69–71.
6. Sannikova, O. P. and Bykova, S. V. (2008), Psychological diagnosis of a persistent tendency to risk: approval of the original methodology, *Problems of humanitarian sciences. Scientific notes of I. Frank Drohobyt'sk State Pedagogical University*, Psychology, № 19, pp. 4–15.
7. Sannikova, O. and Sannikov, O. (2018), Adventurousness and risk in the structure of decision-making, *Science and education*, № 9–10, pp. 111–119.